

1195

Les verges

(ALDC, VIII, 1881. Les verges)

Així com els resultats de l'enunciat *La Verge* constitueixen un mapa i comentari d'orientació onomàstica (cf. mapa 1322), aquest es refereix al del nom comú *verge* “dona que no ha tingut relació sexual amb cap home” (DIEC).

Vèrgens, procedent de VĪRGĪNES, d'acord amb l'evolució de proparoxítons llat. (com la de HÖMĪNES), va donar, a través de *vèrg(e)nes* > *vèrgens*, *vèr[dʒ]ens* 128, 182, 184 (var. ensordida *vèr[tʃ]ens* 170), en unes poques poblacions, a l'inrevés de *hòmens*, que trobem en tot el cat. occ., eiv. i alg. (cf. mapa 1194). La raó deu ser que el mot s'ha usat sobretot en sg., *verge* (com el mall. *verjo* ‘sense artifici’), i d'aquí, equiparat estructuralment a *pare*, hagi predominat el pl. *ver[ʒ]es* (var. *ver[dʒ]es*, amb evolució primigènia de -GI-; *ver[tʃ]es*, amb ensordiment) sobre l'arcaic *vèrgens*. Notem que el cast. *vírgenes* s'ha adoptat en *vír[χ]enes* i adaptat en *vír[χ]ens* com l'it. *vergine* ho ha estat a la fonètica alg. (*vèlginas* 85), i el fr. *vierges*, a la fonètica ross. ([v]ierges 2, 6, 7).

El geosinònim, aplicat a les imatges, coneix el freqüent *maredeus*, amb les var. *maredeus* 9, 142, *maredeus* 175, 177, 182, *maedeus* 164, 174, com un lexema simple; *mares de déu* 13, *mares de déus* 139, 173, amb pl. que parteix del nucli.

La var. arcaica *vèrgens* presenta uns pocs supervivents, al contrari de *hòmens*, en algunes poblacions occidentals, tradicionalment conservadores. La influència externa s'ha manifestat des del cast. (*vír[χ]enes*, *vír[χ]ens*), des del fr. (*vierges*) i des de l'it. (alg. *vèlginas*).

La forma de pl. *vèrgens* apareix com a “arcaic” en el *DOrt*, 1917, però en la *PEOLC Morfologia* (pàg. 19) hem de pensar que es considera forma pròpia d'àmbit general al costat de *verges*, per l'exemplificació de casos semblants (*hòmens*, *jòvens*, *fréixens*, *àsens*).

